

18.6.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Lisäksi muutettaisiin työttömyysturvalakia, lakia työvoimapalveluiden järjestämisestä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja. Yleistukea maksettaisiin työttömyyden perusteella. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin säätämällä yleistuen saajalle järjestettävistä työnhakukeskusteluista. Muutokset tulisivat voimaan 1.2.2026.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö kannattaa lähtökohtaisesti esitettyjä muutoksia. Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, jonka tavoitteena on saada aikaan yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Ensimmäisessä vaiheessa yleistuki olisi ehdotetun mukaan työttömän työnhakijan uusi sosiaaliturvaetus, joka korvaisi Kelan maksamat työmarkkinatuen ja peruspäivärahan.

Yleistukea rahoittaisivat pääasiassa valtio ja yleistuen saajan kotikunta. Rahoitusosuudet vastaisivat nykyisten työmarkkinatuen ja peruspäivärahan rahoitusosuuksia. Yleistuen tarveharkinnan ja vanhempien tulorajojen muutokset osittaisessa yleistuessa laskevat etuuskuluja arvion mukaan ensi vuonna n. 3,5 miljoonan euron verran vuodessa. Ehdotettavien muutosten vaikutukset on tarkoitus huomioida valtion vuoden 2026 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

Työvoimapalveluiden järjestäminen kuuluu kuntien tehtäviin ja kunnat ja kuntayhtymät toimivat työvoimaviranomaisina. Yleistukea koskevan esityksen kanssa samaan aikaan on lausuttavana myös muita esityksiä, joilla arvioidaan olevan vaikutuksia työllisyyteen, työllisyyspalveluihin ja kuntien rahoittamiin työttömien tukiin. Näiden esitysten yhteisvaikutuksia kuntien tehtäviin, rahoitusvastuisiin ja kuntatalouteen ei kuitenkaan toistaiseksi ole arvioitu. Koska ehdotetuilla säännösmuutoksilla olisi vaikutusta kuntien toimintaan ja talouteen, esitysluonnos tulee käsitellä kuntalain (410/2015) 13 §:n mukaisesti valtiovarainministeriön yhteydessä toimivassa kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava mainitun lain 5 §:n 3 momentin mukainen (muutosvaikutusten) arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon.

Esityksessä ehdotettavalla sääntelyllä on valtiovarainministeriön arvion mukaan vaikutusta tietoaaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Esitys ei kuitenkaan sisällä erillistä arviota esityksessä ehdotettavan sääntelyn vaikutuksista viranomaisen tiedonhallintaan. Erityisesti tiedon luovuttamista koskevan sääntelyn yhteydessä tulisi arvioida tietojen luovuttamistapa. Onko tietojen luovuttaminen tarkoitus toteuttaa sähköisesti teknisten rajapintojen avulla tai avaamalla katseluyhteys? Jos tietojen luovuttaminen on tarkoitus toteuttaa mainitulla tavalla, tulisi esityksessä ottaa huomioon tiedonhallintalain 22–24 §:n mukainen sääntely ja arvioida sen soveltumista esityksessä ehdotettavaan tietojen luovuttamiseen.

Valtiosihteeri

kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö,

budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/10556/2024-VM-28

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: